

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

(вказати назву структурного підрозділу)

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО
(вказати П.І.Б керівника)

.. 30 .. серпня 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародно-політична регіоналістика

рівень вищої освіти : другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародно-політична регіоналістика»

спеціалізація

вид дисципліни : обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу 29. 08. 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Сергій ЛИМАН
кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

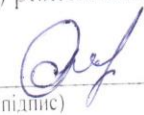
Протокол від 28. 08. 2023 року №1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

 - Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

 Сергій ЛИМАН
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 29. 08. 2023 року, №1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

 Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародно-політична регіоналістика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародно-політична регіоналістика» підготовки магістра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – вивчення студентами історії формування та особливостей сучасного стану регіональних підсистем (РПС) міжнародних відносин, комплексу ключових проблем і тенденцій їх розвитку та взаємодії в сучасній системі міжнародних відносин, головних напрямків регіонального розвитку та регіональної політики, проблем та особливостей управління як на регіональному, так і на національному рівні.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

Передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

- формування наступних фахових (спеціальних) компетентностей:

Передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

СК. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця

в них України.

Передбачені робочою групою:

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського та Американського регіону, країн Сходу, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), а також країн Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
105 год.	-
в т.ч. Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання :

Передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

PH4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

PH6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

PH7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем

PH12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Програмні результати навчання, передбачені робочою групою:

PH15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

PH16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику європейських, американських, азіатських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи, Східної та Південно-Східної Азії у сучасному світі.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основні проблеми та аспекти міжнародно-політичної регіоналістики

Тема 1. Міжнародно-політична регіоналістика як навчальна дисципліна та напрям наукової діяльності

Проблема інституціоналізації та самоазви міжнародно-політичної регіоналістики. Різні темпи розвитку країнознавчих-регіонознавчих досліджень на Заході, в СРСР і на пострадянському просторі. «Холодна війна» та країнознавчі-регіонознавчі студії. «Area studies» як міждисциплінарна галузь зарубіжних наукових досліджень географічних, національних та культурних регіонів в другій половині 1940-1990-і рр. Нові наукові й освітні програми регіонознавства. «Regional studies» як тренд міжнародного дипломатичної й бізнес-освіти, навчальних стажувань та наукових досліджень. Вплив країнознавства і регіонознавства на міжнародно-політичні науки. Об'єкт, предмет і завдання міжнародно-політичної регіоналістики як комплексної навчальної та наукової дисципліни.

Тема 2. Регіональний структурний рівень системи міжнародних відносин

Формування регіонального структурного рівня системи міжнародних відносин. Проблема визначення понять «регіон» і «міжнародно-політичний регіон». Класифікація регіонів. Міжнародно-політичні регіони на макрорегіональному і субрегіональному рівнях. Структура регіональних порядків в міжнародних політичних відносинах. Системний підхід під час аналізу регіональних аспектів міжнародних відносин.

Тема 3. Глобалізація і регіоналізація

Актуальність вивчення регіоналістики. Дві тенденції: глобалізація і регіоналізація. Глобалізаційні і регіоналізаційні процеси на різних етапах історичного розвитку. Держави, імперії й регіони Стародавнього світу. Феодальна роздробленість і централізація в Середні віки. Абсолютизм, колоніалізм і національно-визвольний рух Нового часу. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Проблеми, що породжуються глобалізацією. Соціально-економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації для регіонів світу. Регіоналізація як закономірний наслідок глобалізації. Регіоналізація та регіоналізм. Теоретичні підходи до аналізу феномена регіоналізації. Сучасні геополітичні моделі регіоналізації.

Тема 4. Процеси європейської інтеграції та регіоналізації

Історичні форми європейської інтеграції в Давнину. Форми європейської інтеграції в Середні віки та у Модернову добу. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в першій половині ХХ ст. Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.). Регіональні об'єднання Західної Європи в другій половині 50-х - 80-ті роки. Регіональна інтеграція країн Східної Європи в кінці 1940-х - 1980-ті роки. Підготовка та реалізація "Угоди про Європейський Союз". Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі. Перспективи та проблеми європейської інтеграції. Брекзит 2016. Європейська регіональна інтеграція і НАТО. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

Тема 5. Процеси політичної регіоналізації на Американському континенті

Процеси регіоналізації у доколумбовій Америці та в період Великих географічних відкриттів. Інтеграційні й дезінтеграційні процеси в Америці в кінці ХVІІІ – на початку ХХ ст. Перша регіональна політична організація Америки – Панамериканський союз. Військова інтеграція країн Америки під час та по закінченні Другої світової війни. Створення та діяльність Організації американських держав. Особливості регіональної взаємодії в Американському регіоні в епоху Холодної війни. Інтеграційні процеси в Південній Америці на зламі ХХ – ХХІ ст. Створення та основні напрямки діяльності МЕРКОСУР. Інтеграція північноамериканських держав в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 6. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході та в Африці

Регіони Близького і Середнього Сходу та Африки у Давнину та Середні віки. Процеси регіоналізації на Близькому і Середньому Сході та в Африці в ХVІ – першій половині ХХ ст. Створення та основні напрямки діяльності Ліги арабських держав. Регіональні військово-політичні організації Близького та Середнього Сходу другої половини ХХ ст. Арабо-ізраїльські війни та їх вплив на регіональні процеси. Інтеграційні процеси в арабському світі в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. (ОАР, Хашимітська Арабська Федерація та ін.).

Організація ісламської конференції : завдання та основні напрями діяльності. Процес деколонізації Африки і формування ідей панафриканізму. Проекти регіоналізації на 1-й конференції народів Африки в Аккрі (1958). Створення та основні напрями діяльності Організації Африканської Єдності (ОАЄ). Політичні та поргівельно-економічні регіональні об'єднання сучасної Африки .

Тема 7. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР

Регіони Східної та Південної Азії у Давнину та в Середні віки. Особливості регіональної взаємодії у Східній та Південній Азії у Модернову добу. Регіональні політичні процеси в Азії в 1914-1945 рр. Загальна характеристика та фактори розвитку підсистеми міжнародних відносин Південної Азії в середині ХХ – на початку ХХІ ст. Індо-пакистанські конфлікти та проблема безпеки у Східній Азії. Ядерний чинник в міжнародних відносинах регіону. Створення та еволюція АСЕАН. Причини перетворення Китаю на сучасного економічного лідера регіону. Шанхайська декларація 1996 р. Основні напрями регіонального співробітництва в рамках ШОС. Основні параметри регіональної політики Австралії та Нової Зеландії.

Розділ 2. Міжнародна діяльність політичних еліт, партій, угруповань регіонів світу

Тема 8. Міжнародна діяльність політичних еліт. Політичні еліти Європи

Поняття «політична еліта», її структура та функції. Міжнародна регіональна та глобальна еліти. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи в античну епоху. Міжнародна діяльність політичних європейських еліт епохи Середньовіччя. Роль Церкви і лицарської ідеології в процесі формування її зовнішньополітичних доктрин. Зовнішньополітичні імперативи європейської буржуазії Нового часу. Зовнішньополітичні інтереси еліт країн Західної Європи в ХХ ст. Партійна еліта СРСР та комуністичних країн Центрально-Східної Європи та її діяльність в регіональних організаціях. Особливості формування та міжнародної діяльності політичних еліт пострадянського простору. Європейські політичні еліти і сучасний етап регіоналізації.

Тема 9. Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону

Політичні еліти доколумбової Америки та періоду Великих географічних відкриттів. Зовнішньополітичні доктрини колоніальних еліт Америки ХVI-ХVIII ст. Зіткнення інтересів еліт та Американська революція. Зовнішньополітична діяльність еліт Південної та Північної Америки в ХІХ ст. Міжнародна діяльність політичних еліт США, Канади, Латинської Америки в кінці ХІХ - першій половині ХХ ст. Процеси регіоналізації та інтереси політичних еліт США і Канади в другій половині ХХ ст. Напрями регіонального співробітництва політичних еліт країн Латинської Америки в другій половині ХХ ст. Сучасний етап розвитку і міжнародної діяльності політичної еліти США. Роль еліт латиноамериканських країн в процесах сучасної регіоналізації

Тема 10. Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки

Зовнішньополітична діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу й Африки у Давнину та Середні віки. Османська імперія як регіональний лідер і зміни в етно-конфесійному складі та доктринах регіональних еліт. Колоніальні захоплення європейців і створення колоніальної еліти в Африці, на Близькому і Середньому Сході. Вплив деколонізації і Холодної війни на зовнішньополітичні пріоритети еліт в країнах Близького і Середнього Сходу та Африки. Особливості складу та зовнішньополітичних інтересів політичних еліт Близького і Середнього Сходу в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Форми співробітництва та протистояння політичних еліт країн Африки в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Використання в політичних цілях релігійного фундаменталізму сучасними елітами Близького і Середнього Сходу та Африки.

Тема 11. Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР

Особливості формування політичних еліт країн Азії у Давнину та в Середні віки й їх зовнішньополітичні інтереси. Політичні еліти країн Азії доби Нового часу в процесах регіональної взаємодії Сходу і Заходу. Боротьба політичних еліт країн Азії за національне визволення в першій половині ХХ ст. та проекти регіональної інтеграції. Холодна війна і проблема вибору вектора регіональної і позарегіональної співпраці азіатських політичних еліт. Процес формування і склад комуністичних еліт КНР, ДРВ (СРВ), КНДР. Генезис сучасної політичної еліти Китаю. Рівні регіональної взаємодії політичних еліт Азії і АТР на сучасному етапі. Основні суперечності сучасних політичних еліт Азії і АТР на регіональному і глобальному рівні.

Тема 12. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн

Фактори виникнення регіональних політичних партій країн сучасного світу. Особливості та типологізація регіональних партій Європи. Регіони та регіональні партії як учасники міжнародних відносин: досвід регіонального розвитку Євросоюзу. Євроскептицизм як різновид європейського регіоналізму. Погляди і організаційні структури євроскептиків. Причини феномену та основні напрями діяльності «регіонально-федеральної» партії Баварії ХСС. Моделі регіональних виборів та регіональні референдуми. Макрорегіональний рівень міжнародної діяльності регіональних партій.

Тема 13. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу

Міжнародна організована злочинність у Давнину. Піратство і боротьба з ним стародавніх держав. Рівень організованої злочинності в Середні віки. Захист від групових злочинів в суддебниках («Правдах») нових варварських держав. Піратство в Середні віки і Новий час. Організована злочинна діяльність Британської Ост-Індської компанії. Основні етапи міжнародної діяльності організованої злочинності в ХХ ст. Сучасна організована злочинність: визначення та напрями міжнародної діяльності в епоху глобалізації. Транснаціональні злочинні організації. Обсяги грошових оборотів транснаціональних злочинних організацій та їхні політичні проекти на

національному, регіональному, глобальному рівнях. Міжнародна діяльність організованої злочинності країн Європи. Організована злочинність в США. Роль бутлегерства в становленні організованої злочинності США. Представники організованої злочинності США у виконавчих та законодавчих органах країни й міжнародних організаціях. Міжнародна діяльність організованої злочинності Латинської Америки. Міжнародна діяльність організованої злочинності країн Азії. Японська якудза. Китайські тріади. Міжнародна діяльність організованої злочинності країн Африки.

Тема 14. Регіональні політичні конфлікти

Сутність та базові причини регіональних політичних конфліктів. Історичні форми регіональних політичних конфліктів у Давнину, Середні віки, Новий час. Особливості регіональних політичних конфліктів у ХХ ст. Типологізація та види регіональних політичних конфліктів сучасності. Прояв регіоналістських і сепаратистських тенденцій в політиці еліт. Поміркована, радикальна, екстремістська форми регіоналізму. Поняття, сутність, регіональні рівні націоналізму, націонал-сепаратизму, політичного екстремізму, тероризму. Політизація ісламу та її наслідки для розвитку конфліктів на мікро- і макрорегіональному рівні. Особливості етнонаціональних та політичних конфліктів на пострадянському просторі. Війна РФ проти України. Управління регіональним конфліктом. Стратегії врегулювання регіональних конфліктів.

Тема 15. Україна в інтеграційних процесах сучасності

Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку. Історичні регіони та сучасний адміністративний устрій України. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації. Політика України щодо інтеграційних проектів на пострадянському просторі: СНД, ЄврАзЕС, ГУУАМ тощо. Євроатлантична інтеграція України. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України з НАТО та ЄС. Сутність і зміст регіональної політики України. Сучасна політика децентралізації. Історія формування та сучасний склад політичної еліти в Україні. Регіональна еліта і механізми її впливу на регіональний політичний процес і реалізацію державної політики в Україні. Регіональні рухи й організації України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Основні проблеми та аспекти міжнародно-політичної регіоналістики						
Тема 1. Міжнародно-політична регіоналістика як навчальна дисципліна та напрям наукової діяльності	12	3	2			7
Тема 2. Регіональний рівень системи міжнародних відносин	11	2	2			7
Тема 3. Глобалізація і регіоналізація	10	3				7
Тема 4. Процеси європейської інтеграції та регіоналізації	12	3	2			7
Тема 5. Процеси політичної регіоналізації на Американському континенті	10	3				7
Тема 6. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході та в Африці	9		2			7
Тема 7. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР	10	3				7
Разом за розділом 1	74	17	8			49
Розділ 2. Міжнародна діяльність політичних еліт, партій, угруповань регіонів світу						
Тема 8. Міжнародна діяльність політичних еліт. Політичні еліти Європи	10	3				7
Тема 9. Міжнародна діяльність політичних еліт Америки	9		2			7
Тема 10. Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сході та	9		2			7

Африки					
Тема 11. Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР	10	3			7
Тема 12. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн.	9	2			7
Тема 13. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу	10	3			7
Тема 14. Регіональні політичні конфлікти	10	2	1		7
Тема 15. Україна в інтеграційних процесах сучасності	9		2		7
Разом за розділом 2	76	13	7		56
Усього годин	150	30	15		105

4. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародно-політична регіоналістика як навчальна дисципліна та напрям наукової діяльності	2
2	Тема 2. Регіональний рівень системи міжнародних відносин	2
3	Тема 4. Процеси європейської інтеграції та регіоналізації	2
4	Тема 6. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході та в Африці	2
5	Тема 9. Міжнародна діяльність політичних еліт Америки	2
6	Тема 10. Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сході та Африки	2
7	Тема 14. Регіональні політичні конфлікти	1
8	Тема 15. Україна в інтеграційних процесах сучасності	2
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>Міжнародно-політична регіоналістика як навчальна дисципліна та напрям наукової діяльності Розширити лекційний матеріал інформацією про головні напрями діяльності Міжнародної асоціації регіональної науки та Асоціації регіональних досліджень.</p>	7
2	<p>Регіональний рівень системи міжнародних відносин Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням впливу на міжнародні відносин в регіонах світу позарегіональних акторів.</p>	7
3	<p>Глобалізація і регіоналізація Проаналізувати дискусійні питання щодо головних проблем національної та регіональної ідентичності в умовах глобалізації</p>	7
4	<p>Процеси європейської інтеграції та регіоналізації Дослідити значення діяльності Р. Н. Куденхове-Калергі та створення Пан'європейського союзу для подальшої інтеграції Європи.</p>	7
5	<p>Процеси політичної регіоналізації на Американському континенті Проаналізувати причини створення субрегіонального об'єднання КАРИКОМ</p>	7
6	<p>Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході та в Африці Проаналізувати та порівняти панарабську та ісламську моделі регіональної інтеграції.</p>	7
7	<p>Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР Розширити лекційний матеріал інформацією про особливості розвитку регіонального політичного процесу в країнах Азії після розпаду СРСР.</p>	7
8	<p>Міжнародна діяльність політичних еліт. Політичні еліти Європи Проаналізувати особливості формування та міжнародної діяльності політичних еліт пострадянського простору</p>	7
9	<p>Міжнародна діяльність політичних еліт Америки Знайти та проаналізувати інформацією про сучасний «конфлікт еліт» США через політику колишньої адміністрації Д. Трампа в питаннях про умови участі країни в регіональних й позарегіональних організаціях.</p>	7
10	<p>Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки Проаналізувати причини активності міжнародної діяльності еліт Аравійського півострова на регіональному рівні.</p>	7
11	<p>Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР Розширити лекційний матеріал більш детальним вивченням головних суперечностей політичних еліт КНДР та Республіки Корея.</p>	7
12	<p>Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням типів</p>	7

	регіональних політичних партій європейських країн	
13	Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу Проаналізувати, як саме організована злочинність встановлює контроль над державними інститутами окремих країн та впливає на прийняття рішень щодо питань регіоналізації та інтеграції.	7
14	Регіональні політичні конфлікти Розширити лекційний матеріал інформацією про види та базові причини регіональних політичних конфліктів	7
15	Україна в інтеграційних процесах сучасності Проаналізувати етапи та мету участі України в регіональних об'єднаннях Європи	7
	Разом	105

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи навчання.

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, целеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення.

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація.

7.3. Практичні методи навчання:

- метод роботи з письмовими джерелами;
- метод роботи з аудіо/відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародно-політична регіоналістика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий.

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного

контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні семестрової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- колоквиум;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- виконанням індивідуальної роботи (реферати, доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 40 хвилин.

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

Тестові питання – 40 балів (40 питань по 1 б. за кожен правильну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Критерії оцінювання

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться

відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення іспиту в 2 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Оцінка студента за підсумками вивчення розділу складається за результатами поточного контролю за підсумками вивчення розділу та під час проведення семінарських занять. Кожна відповідь на семінарських заняттях оцінюється максимум в 6 балів. Кожен студент наприкінці семестру готує реферат, який оцінюється максимум в 12 балів.

Поточний контроль, самостійна робота									Реферат	Всього	Екзамен	Сума
семінар	T1	T2	T4	T6	T9	T10	T14	T15	12	60	40	100
макс. бал	6	6	6	6	6	6	6	6				

T1, T2 ... – теми семінарів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії поточного оцінювання знань студентів
6	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь обов'язково супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, а також знання спеціальної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання.
5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; відповідь супроводжується презентаційним матеріалом; під час відповіді допущені не суттєві помилки.
4	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст питань; відповідь супроводжується презентацією; у процесі підготовки доповіді студентом було використано основну літературу,

	відповідаючи на запитання студент виявляє знання лекційного матеріалу, в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання, допускаючи, при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей викладає його основний зміст, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; під час підготовки відповіді не була використана рекомендована література; у відповіді допущено суттєві неточності та помилки.
2	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
1	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання реферату

При оцінці реферату враховується ступінь розкриття теми та відображення головного змісту, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних проблем, логічність викладу, здатність робити висновки з проведеного дослідження, відповідність технічного оформлення зазначеним нормам, якість підсумкової співбесіди або доповіді. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи

Складові оцінювання виконання реферату

1	Оформлення роботи відповідно до вимог	до 3 балів
2	Глибина та якість дослідження	до 5 балів
3	Наявність актуального графічного та табличного матеріалу	до 2 балів
4	Аргументовані та логічні висновки до реферату	до 2 балів
	Усього	12 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Методичне забезпечення

Лиман С. І, Міжнародно-політичне регіоназнавство : навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми Міжнародні відносини та регіональні студії» / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 56 с.

Основна література

1. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика. Луганськ: Альма-матер, Знання, 2002. 664 с.
2. Горобець І.В. Процеси формування системи регіональної безпеки в Південній Азії (початок 1990-х – середина 2010-х років). К.: Міленіум, 2017. 418 с.
3. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору : навч. посіб. К., 2012. 228 с.
4. Євроатлантичне співробітництво та міжнародні організації : навчальний посібник / [Деменко О. Ф. та ін.] ; під заг. ред. канд. іст. наук, доц. Пошедіна О. І. К. : НУОУ, 2011.
5. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посібник / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін [та ін.]. К. : НАДУ, 2016. 288 с.
6. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
7. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): навч. посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
8. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 632 с.
9. Історія дипломатичних відносин у ХХ сторіччі / М. Й. Марущак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.

10. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
11. Ніпаліді О. Регіон Великого Близького Сходу і Північної Африки у сучасній системі міжнародної безпеки // Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 3. С. 33-42.
12. Регіональні підсистеми міжнародних відносин : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Відп. ред. проф. О. П. Іваницька. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 444 с.
13. Сидорук Т., Павлюк В. Вступ до європейських студій: Навчальний посібник, Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020.
14. Шишкін І. Азійські країни АТР: державний лад, політичні системи, зовнішня політика : навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 124 с.
15. Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники, сценарії майбутнього: монографія. Одеса: ОНУ, 2020. 176 с.

Допоміжна література

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія. / Макаренко Є.А., Погорська І.І., Рижков М.М. та ін. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
2. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
3. Бернадський Б. В. Міжнародні конфлікти: курс лекцій / Б. В. Бернадський. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 366 с.
4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
5. Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с.
6. Блій де Г. Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. К.: Либідь, 2004. 740 с.
7. Верменич Я. В. Історична регіоналістика в Україні / Я.В. Верменич // Український історичний журнал. 2001. № 6.
8. Володін П.В. Сучасні проблеми глобального світу // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2010. № 40. С. 95-103.
9. Вонсович О. С. Недоліки системи євроатлантичної безпеки у ХХІ ст. // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С. 25-34.
10. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. К.: Генеза , 2004. 287 с.
11. Гелд Д., МакГрю Е., Голдблатт, Д. Перратон Дж. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. К.: Фенікс, 2020. 584 с.
12. Глобалізація і сучасний міжнародний процес: монографія / за заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. К. : Університет «Україна», 2009. 508 с.

13. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К. : НАДУ, 2016. 764 с.
14. Годлюк А.М. Специфіка партнерських відносин в Азійсько-Тихоокеанському регіоні: Росія, Китай, США // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С.134-143.
15. Городня Н.Д. АСЕАН: створення й етапи розвитку // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія. 2010. Вип.102. С.7-10.
16. Гошовська В. А. Українська еліта у державотворчому процесі сучасної України / В. А. Гошовська. К. : НАДУ, 2013. 201 с.
17. Дужа І.А. Еволюція політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні: монографія / Дужа І.А. Біла Церква: ДНВЗ «БНАУ», 2018. 198 с.
18. Журавльова Л. В. Політика Сполучених Штатів Америки щодо протидії незаконному обігу наркотиків у діалозі США – Латинська Америка (1980-ті – 1990-ті рр.) // Zaporizhzhia Historical Review. 2021. Vol. 5(57). С. 208-218.
19. Зимогляд В. Я. Регіон у системі міжнародних відносин / В. Я. Зимогляд // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» 2014. № 4 (23).
20. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги ХХІ ст., 2006. 424 с.
21. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії / П.М. Ігнат'єв. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 504 с.
22. Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; уклад.: К. К. Баранцева, О. І. Пошедін, Л. А. Шереметьєва; пер. Л. А. Шереметьєвої. К. : НАДУ, 2016. 116 с.
23. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
24. Історія середніх віків: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. істор. спец. / Ліхтей І., Надтока Г.М., Король В.Ю.; за заг. ред. Г.М. Надтоки. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2018. 800 с.
25. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV - початку ХХІ століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.]; за ред. Ю. А. Горбаня. 4-те вид., переробл. і допов. К. : Знання., 2012. 438 с.
26. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.
27. Копійка В.В. Розширення Європейського Союзу. Теорія і практика інтеграційного процесу: Монографія. К., 2002.
28. Корсунський С. Як побудувати відносини з країнами Азії. Харків: Vivat, 2021. 288 с.

29. Кузь О. М. "Європа регіонів" як ідентичний проект / О. М. Кузь // Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції : монографія / [О. О. Безрук, В. С. Бліхар, Л. М. Герасіна та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2019. С. 149–165.
30. Культурно-цивілізаційний простір Європи і України: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку: кол. монографія / керівник авторського колективу А.І Кудряченко // Інститут європейських досліджень НАН України. К. : Університет "Україна", 2010. 405 с.
31. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Нерівні клітини шахівниці: чому успіхи туризму в Хорватії можуть наблизити новий регіональний конфлікт / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко // Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (11 квітня 2019 року, м. Харків). Харків, 2019. С. 109-113.
32. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Нормандські формати : відомий регіон як актор та символ у міжнародних відносинах Х – ХХІ ст. / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко // Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу : матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 квітня 2020 року). Х., 2020. С. 93-100.
33. Лиман С. І. Оборонний пакт АUKUS : інструмент безпеки чи крок до загострення конфліктів в Індо-Тихоокеанському регіоні // Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2022 року, м. Харків). Х., 2022. С. 93-95.
34. Лиман С. Військово-політична співпраця Франції та Кіпру в 2017-2022 рр. й проблеми регіональної безпеки // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні відносини: Україна і світ в умовах воєнних викликів. (30 червня 2022 року). Суми, 2022. С. 31-34.
35. Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття (Історикофілософський аспект): Монографія / О. І. Гуржій, С. П. Мосов, Макаров В. Д. та ін. К.: Знання України, 2006. 356 с.
36. Лускалова К. Є. Українсько-румунські відносини в контексті формування регіональної мережі союзництва України з сусідніми державами-членами євроатлантичної спільноти // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С. 95-106.
37. Ляшенко Т.М. Регіональні організації та структури в Центральній Азії: співробітництво чи суперництво? // Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору: зб. наук. праць. К., 2020. С. 117–125.
38. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.

39. Матвієнко В. М. Україна в міжнародних організаціях. Історія і сучасність : навч. посіб. / В. М. Матвієнко, А. П. Сапсай. Київ : ВПЦ “Київський університет”, 2014. 287 с.
40. Мельник В. Політична регіоналістика: предметне поле і теоретико-методологічні основи / В. Мельник, Л. Скочиляс // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. 2002. Вип. 4.
41. Міжнародні організації: навч. посіб. / Ред. Ю.Г. Козак. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223 с.
42. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації. – К., 2011.
43. Міхейченко М. А. ПАР в сучасній системі міжнародних відносин в Південній Африці / М. А. Міхейченко // Philosophy and political science in the context of modern culture. 2019. Т. 11. No 2. С. 95-102.
44. Мішин О. Миротворча діяльність Африканського союзу / О. Мішин // Актуальні проблеми міжнародних відносин / Київ. нац. ун-т, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2011. Вип. 98, ч. 1. С. 3–5.
45. Мішин О. В. Особливості формування та функціонування безпекових механізмів Африканського Союзу / О. В. Мішин // Актуальні проблеми міжнародних відносин / Київ. нац. ун-т, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2011. Вип. 95, ч. 1. С. 13–17.
46. Новітні виклики у відносинах України та ЄС : монографія / Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін, М. Є. Чулаєвська [та ін.] ; за заг. ред. Г. П. Ситника, Л. А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 136 с.
47. Ороховська Л.А. Глобалізм та геополітика в добу глобалізації / Л.А.Ороховська // Проблеми системного підходу в економіці: збірник наукових праць. 2020. Випуск 1 (75). Частина 1. С.19-24.
48. Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України / За ред. С. Максименка. К.: Логос, 2000. 72 с.
49. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Відп. ред. М. І. Долішній. Л.: ІРД НАНУ, 2001. 720 с.
50. Рудько С. Зовнішня політика країн Західної Європи в постбіполярний період: навчально-методичний посібник із курсу. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. 412 с.
51. Сидорук Т., Павлюк В. Вступ до європейських студій: Навчальний посібник, Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020.
52. Сокур С. П. Лобістська діяльність у країнах та інституціях ЄС: монографія / С.П.Сокур; Київськ. нац. унів. ім. Т.Г. Шевченка. Київ. 2020. 256 с.
53. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.
54. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія / В. М.Бebик, С. І. Копійка, Є. А. Макаренко та ін. . К.: Вадекс, 2019. 442 с.
55. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату / І. Студенніков // Регіональна історія України. 2007. №1. С. 67-78.

56. Ткаченко В. Україна: quo vadis – куди йдемо? / В. Ткаченко. К.: ЛОГОС УКРАЇНА, 2017. 422 с.
57. Транснаціональні корпорації / І. О. Давидова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. Харків : Форт, 2018. 175 с.
58. Філь Ю.С. Індуські вестернізовані еліти Північної Індії (1858–1921). Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2018. 220 с.
59. Черногор Я. О. Вишеградська група: багатостороннє співробітництво та узгодження інтересів // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С. 55-62.
60. Шамраєва В.М. Європейський Союз: історичні, правові та інституційні основи : підручник / В.М. Шамраєва. Х. : Вид-во ХАР РІ НАДУ «Магістр», 2014. 160 с.
61. Шергін С.О. Політичні системи та політичні еліти пострадянських держав за умов глобалізації / С.О. Шергін . Проблеми всесвітньої історії. 2018. № 2. С. 9-24.
62. Doroshko M. S., But S. A. China-India's conflict of interest in the region of South Asia // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2020. Випуск 142. С. 4-14.
63. Keating M. Regions and Regionalism in Europe / M. Keating. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2004. 692 p.
64. Laursen F. Chapter 1. Regional Integration: Some Introductory Reflections // Comparative Regional Integration. Europe and Beyond / F. Laursen. Farnham: Ashgate Publishing Limited, 2010. 282 p.
65. Organized Crime in Europe: Conceptions and Realities // Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. P. 7-17.
66. Roett R., Paz G. Latin America and the Asian Giants. Evolving Ties with China and India. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2016. 336 p.
67. Ritzer G., Dean P. Globalization: Conceptualization, Origins, and History. 2nd Edition. Oxford, 2019. 606 p.
68. Schultz M. Regionalization in a Globalizing World. A Comparative Perspective on Forms, Actors and Processes / M Schultz, F., Soderbaum, J. Ojendal. L. N. Y.: Zed Books, 2001. P. 250-266.
69. Shcholokova H. V., Paleshko Y. S., Horozhankina N. A. Information and analytical activity in international regional and country studies // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2021. Вип. 148. С. 18-26.
70. Slocum N. Identity and Regional Integration II Global Politics of Regionalism. Theory and Practice. Ed. by M. Farrell et. oth. / N. Slocum, L. Van Langgrihove. London.: Pluto Press, 2005. P. 137-154.
71. Steger M. B. Globalization : A Very Short Introduction / M. B. Steger. – 4th ed. Oxford, United Kingdom ; New York, USA : Oxford University Press, 2017. 148 p.
72. Stern P.C., Druckman D. (eds.). International Conflict Resolution after the Cold War. Washington, DC: National Academy Press, 2000. 626 p.

73. Vayrynen R. Regionalism: Old and New // R. Vayrynen / International Studies Review. 2003. Mar. Vol. 5. No. 1. P. 25-51.
74. Webel C., Galtung J. (Eds.). Handbook of Peace and Conflict Studies. N.Y.: Routledge, 2007. 406 p.
75. Winkler H. Zerpflicht der Westen? Über die gegenwertige Krise in Europa und Amerika. Munchen: Suhrkamp, 2017. 360 s.
76. Young T. Readings in the International Relations of Africa. Indiana. Indiana University Press: 2016. 384 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. ASEAN Foreign Ministers' Statement on The Situation in Ukraine. ASEAN. February 26, 2022. URL: <https://asean.org/wp-content/uploads/2022/02/ASEAN-FM-Statement-on-Ukraine-Crisis-26-Feb-Final.pdf>.
2. Беззуб І. Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.nbuviap.gov.ua/index.php?...id..>
3. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.if.gov.ua/.../ЗУ%20Держ_Рег_он_пол_т%20\[Режим%20совместимости\].pdf](https://www.if.gov.ua/.../ЗУ%20Держ_Рег_он_пол_т%20[Режим%20совместимости].pdf)
5. Про засади державної регіональної політики Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
6. Регіони України - Постійне представництво України при Раді Європи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://coe.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/info/regions>
7. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua/JournALL/regions/1/5.pdf>
8. Bailly S..The Region : A basic Concept for understanding local Areas and Global Systems // Cybergeo.-Article 42.- May 2007 [Електронний ресурс]. Режим доступу: : <http://www.cybergeo.eu/index333.html>
9. The British political class [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс] .Режимдоступу: <https://www.economist.com/britain/2017/06/10/the-british-political-class-is-not-up-to-the-job>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Classroom і Zoom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) **скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.**

